

Laat ieder eens rustig vergelijken wat Prof. Vollenhoven en wat Ds de Graaf zegt.

Dan blijkt het, dat zij in den grond der zaak precies hetzelfde zeggen.

Prof. Vollenhoven waarschuwt ook tegen het gevaar om bij het leven van denzelfden mensch „eenige tweedeling“ te maken (een deel van het leven dus uit de algemeene genade en een deel van het leven uit de bijzondere genade). Hij acht dit een terugkeer „tot de Roomsche opvatting omtrent natuur en genade, terwijl men zich de mogelijkheid dit in te zien beneemt door het gebruik van Calvinistische termen, die heel iets anders aanduiden“.

En dit gevaar acht hij helaas niet denkbeeldig!

Wat is dit anders dan hetgeen Ds de Graaf zegt?

De conclusie, die Prof. Hepp trekt tegen den Amsterdamschen predikant (zie boven) geldt onverminderd zijn collega aan de V.U.

Als Prof. Hepp ons vertelt, dat Ds de Graaf (en ook Prof. Schilder) ongelijk heeft, wanneer hij erover spreekt, dat „men“ een „tweeterreinen-leer“ leert — dan moet hij dit evengoed van Prof. Vollenhoven zeggen.

Als Ds de Graaf niet mag zeggen, dat „men“ het „dualisme toch nog bewaard“ heeft of in Roomschen of in Lutherschen zin — dan mag Prof. Vollenhoven niet spreken over het „niet denkbeeldig gevaar“ van terugkeer „tot de Roomsche opvatting omtrent natuur en genade, terwijl men zich de mogelijkheid dit in te zien beneemt door het gebruik van Calvinistische termen, die heel iets anders aanduiden“.

Wat Prof. Hepp aan Ds de Graaf verwijt, moet hij niet minder verwijten aan Prof. Vollenhoven.

Maar dan is zijn brochure niet in orde.

Niet in orde, reeds om deze reden, dat hij van den één wel citaten geeft, en van den ander niet.

Afgedacht van andere bezwaren tegen deze brochure, is dit een wetenschappelijke fout. Het probleem is zoo doende niet aangepakt, gelijk het moest aangepakt worden.

De vraag rijst onwillekeurig: waarom citeert Prof. Hepp in deze brochure zijn collega's van de V.U. niet? Waarom alleen Ds de Graaf en Prof. Schilder? In „De Standaard“ komen nogal eens artikeljes voor met het opschrift: „Hoe men de kiezers voorlicht!“

Moeten we dit gaan toepassen op deze brochure?

Mogen de menschen niet weten, dat de hoogleraren Dooyeweerd en Vollenhoven over de algemeene genade anders denken, dan Prof. Hepp meent, dat een gereformeerde mensch erover denken moet?

In weerwil van den juichtoon van Prof. Kuiper, dat er aan de V.U. geen binnenlandsche oorlog is, weet ieder, dat deze er wel is.

Al geeft deze brochure geen citaten van de professoren Dooyeweerd en Vollenhoven, toch is zij inderdaad ook tegen hen gericht.

Men moet niet doen, alsof er in Kampen een hoogleeraar is, van wien men durft te beweren, dat hij een afbreker is.

Terwijl men dan den volke voorstelt: aan de V.U. is het in orde!

Zoo schept men een atmosfeer, die niet deugt.

En wordt een tegenstelling in het leven geroepen, die aan de V.U. geen goed kan doen.

De N.S.B.-signatuur van het comité „Terug naar het Evangelie“.

We meldden in „Kerkelijk Leven“ iets over het comité „Terug naar het Evangelie“, met zijn N.S.B.-sprekers, en zijn zinspreuk „Door Nood Gedwongen“. Dienaangaande schrijft nog de „N. Prov. Gron. Crt.“:

Op de oprichtingsvergadering van dit comité te 's-Gravenhage had een N.S.B. Statenlid zich aan den ingang geposteed om elkeen, die binnentrad met den N.S.B.-groot, te wenken, zulks na te laten, alsook zijn speldje van de jas te doen! Wie de circulaire ziet van de sprekers van dit comité vindt daar eenkel N.S.B.-ers op. Wij noemen: Ds Ekerling, Ds Ouwerkerk, Ds Hofstede, Dr Boissevain en de eenigste van wien ons niet bekend is of hij lid is van de N.S.B., is... de heer v. d. Vaart Smit. Hier kan men zich wel een heel principiële allure geven en zeggen: zou ik niet zaniën aan alle wateren, maar zoo simpel zijn de dingen niet. De heer v. d. Vaart Smit maakt ons niet wijs, dat toen hem een uitnodiging bereikte zich bij zulke heeren te voegen en met hen te evangeliseren, hij zich niet eerst heeft vergewist in welk gezelschap hij was terecht gekomen. En dat temeer, omdat de Geref. Kerk waarheen de heer v. d. Vaart Smit met attestatie is overgekomen toen hij zich in de Residentie vestigde, er een eigen stadsevangalisatie op nahoudt. Dat hij daaraan zijn krachten geve en zich daarbij voege als hij den drang tot evangelisatie in zich voelt wakker worden! Met Prof. Schilder zeggen we hier: „De tijden zijn te ernstig, dan dat men een directeur van een Christelijk persbureau, tevens „Gereformeerde predikant“, zoo maar in het openbaar zou kunnen zien optreden, zonder dat men weet namens wie hij „profeteert“.

Tenslotte:

De heer v. d. Vaart Smit, die meent, dat de oecumenische beweging — een plant van vreemden bodem, die wij in Holland niet wenschen — hem in Nederland grootsche perspectieven openen zal en die dat nu maar propageert en zelfs een boekhandel „Oecumenika“ aan zijn persbureau verbonden heeft, moet niet zoo naar het Oosten zien en zich zoo opvallend bewegen in den kring van menschen, die, als zij in ons land iets te vertellen krijgen, de collega's van den heer v. d. Vaart Smit het eerst in een concentratiekamp sluiten. De heer v. d. Vaart Smit is op dat gebied heel niet brandschoon, want hij heeft in zijn persberichten een uitgave van de Nenasu opgenomen, n.l. het geschrift van den heer Roskam over: „Het „drama“-Colijn, ondergang van de Antirev. Partij“, wat het dagblad „De Nederlander“ aanleidend gaf op te merken, „dat hij zeer sterk geporteerd was voor

de nat.-soc. beginselen en dus verwondert het ons niet, dat hij ditmaal het bewijs levert ook met de Nederlandsche nat. socialistische op goeden voet te staan“. En de redactie voegt daaraan toe: „Laat ons den heer v. d. Vaart Smit even waarschuwen: van dit soort injecties zijn de patienten niet gediend“. Wij onderschrijven dat.

K. S.

BOEKBESPREKING

P. van Renssen: Verstolen Schoonheid. — J. H. Kok N.V. te Kampen.

De jong gestorven dichter Van Renssen heeft de laatste jaren van zijn leven zich vrijwel teruggetrokken uit het literaire leven van zijn eigen tijd. Zijn vriend, Rispens, die de uitgave van het bovengenoemd boekje verzorgde, zegt daarvan dat hij dit deed omdat hij de moderne mentaliteit als een geheel aan de zijne tegenstelde gevoelde. Hij miste er over 't algemeen datgene in, wat men in 't kort zou kunnen samenvatten als „metaphysisch besef“. Duidelijker ware misschien geweest: omdat hij er het ware godsdienstige gevoel in miste.

Wat hij miste bij zijn tijdgenooten, zocht en vond hij bij geheel, of bijna geheel onbekende dichters uit vroegeren tijd. Enkele juweeltjes van zuiver godsdienstige poëzie, die verscholen lagen in niet of weinig gelezen werken van dichters, die hoogstens bij name bekend bleven, heeft hij naar buiten gebracht en in het volle licht gezet door taalkundige en aesthetische aantekeningen. Zijn eigen geestelijke „ligging“ hervond hij blijkbaar vooral bij de mystieke 17de eeuwers en de pietistisch gefinte 18de eeuwers, als Camphuysen, Lodensteyn, Sluiter en Jan Luyken. Doch ook bij anderen, Roomsche of Calvinist, ontroerde hem de klare geloofsvertuiging, die uit hun verzen sprak. Geen nevelig duister, maar het heldere licht trekt hem aan. En zoo is hij er in geslaagd een bundeltje echte christelijke poëzie te verzamelen.

Zijn aantekeningen zijn niet slechts van belang uit taalkundig of literair-historisch oogpunt, maar vooral om het doordringen naar de kern, die hij als schoonheid de lezers wil doen genieten. Vandaar soms een kleine studie over een dichter, als Camphuysen b.v., dien hij niet slechts als „leeder“ dichter, maar als strijdend Christen doet kennen.

Het is een mooi boekje, dat vele lezers verdient, omdat er de schoonheid van zuiver Christelijke kunst uit blijkt. Niet ieder zal het met elke aantekening eens zijn, maar Van Renssen steekt zijn gevoelens niet onder stoelen en banken, hij durft geargumenteerde voor zijn meening uit te komen.

Gr.

„Het Evangelie in het Oosten“. Christendom, Nationalisme en Communisme in Azië door William Paton. Uit het Engelsch door E. van Boetzelaer van Dubbeldam—Van der Hoop van Slochteren.

Uitgegeven voor Adoremus door Bosch & Keuning N.V., te Baarn.

Een paar maanden geleden hebben wij in een artikel de oorspronkelijke Engelsche uitgave in den breede besproken, en bijzonder krachtig aanbevolen. Het is echter, zooals Dr Kraemer in zijn begeleidend woord schrijft, dat menigeen, hoewel hij het Engelsch kent, toch niet van Engelsch lezen houdt. Ook daarom is het goed dat dit boek van William Paton vertaald werd, en dan nog wel door de hoogstbekwame hand van Mevr. van Boetzelaer van Dubbeldam.

Gelijk men zich wellicht herinnert, verdeelt Paton zijn boek in twee deelen: Ervaringen en Beschouwingen. In het eerste deel spreekt hij achtereenvolgens over Japan, China, Britsch-Indië en Het nabije Oosten. De hoofdstukken uit het tweede deel hebben als titels: Het Evangelie en de nieuwe tijd, Gemeenschap en Staat, Leven en Getuigenis der Kerk, en De Kerk en de Maatschappij. Hoofdstuk IX geeft een besluit. Paton is in dit boek in zijn kracht. Wij bevelen het in zijn Hollandsche uitgave ook zeer dringend aan. Het is eerste klas werk, en weegt tegen tien en nog meer romans op.

J. D. W.

„Een gezonde Cel aan de grens van Sovjet-Rusland“, door Ds F. Dresselhuus.

Dit boekje van 80 blz. verscheen als afl. 4 en 5 van den 42sten jaargang van „Lichtstralen op den akker der wereld“. In de redactie van deze „Lichtstralen“ hebben zitting Dr Norel te Amsterdam, Ds Boissevain te Zeist, Ds Wiersinga te Leiden en Jonkheer van Lennep te Bussum. Gelijik men weet, hebben de afleveringen van een jaargang tezamen een omvang van omstreeks 200 blz., terwijl de prijs slechts f 1,65 is. Dit boekje van Ds Dresselhuus is een dubbel nummer; de redactie geeft niet gaarne dubbele nummers uit, maar de stof was hier zoo rijk en zoo belangrijk, dat het geoorloofd was om te gaan schrappen. Wij meenen, dat de redactie goed gezien heeft. Ds Dresselhuus is hier der zake kundig. Hij schrijft vlot, en brengt den lezer uitstekend op de hoogte van den Evangelisatiearbeid onder de Oekraïners. Vele foto's versieren den tekst. Mij dunkt, dat Ds Dresselhuus en de redactie van de „Lichtstralen“ een uitstekend werk gedaan hebben door dit boekje in het licht te geven.

Wij hopen dan ook ten zeerste, dat het veel gekocht en gelezen zal worden; nog beter is om een abonnement op de „Lichtstralen“ te nemen. Men kan zich vervoegen bij Ds Boissevain, de Nije Wehme te Zeist, of bij de drukkerij der stichting te Hoenderloo.

J. D. W.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Amersfoort (3e pred.-pl.): B. A. Bos te Assen en P. D. Kuiper te Sassenheim.

Beroepen te:

Oudewater: Dr H. N. Ridderbos te Eefde-Gorssel.

Aangenomen naar:

Thesinge: Cand. P. Westerloo te Groningen.

Bedankt voor:

Stadskanaal: D. Vreugdenhil te Appelscha.

Benoemd tot Hulprediker te:

Groote Lindt: Cand. J. v. d. Schaft te Vlaardingen.

Hulpredikers.

Door den kerkeraad der Geref. Kerk te Middelburg is, met ingang van 1 Januari a.s., voor den tijd van drie maanden benoemd tot hulprediker de heer A. A. van den Hoorn, cand. te Amersfoort.

De a.s. blijde gebeurtenis in het Prinselijk gezin.

Het moderamen der Classis 's-Gravenhage van de Geref. Kerken in Nederland ontving herziening van de gedane mededeeling aangaande den te houden Nationalen Feestdag.

Het blijkt, dat het niet de bedoeling der Regeering is een ganschen dag als feestdag te bestemmen.

In verband daarmee zou het moderamen aan de kerken in overweging willen geven:

a. Indien de tijd van de te verwachten blijde gebeurtenis vóór 12 uur 's middags bekend is, dien eigen avond nog een dankstond te houden.

b. Indien deze tijd na 12 uur komt, den dankstond te bepalen aan den avond van den volgende dag.

Het moderamen van de Classis 's-Gravenhage:

M. BOUKEMA, h.t. praeses.

A. G. BARKEY WOLF, h.t. assessor.

A. DE BOND, h.t. scriba.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Goes en te Yerseke: A. van Stuyvenberg te Benthuisen. Terneuzen: H. Ligtenberg te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Rijsoord: Cand. G. van Doorn te Hilversum. Sloten (Fr.): Cand. D. J. Karres te Apeldoorn. Zwammerdam: D. Bouman te Spannum.

Bedankt voor:

Bunnik: K. H. E. Gravemeijer te 's-Gravenhage. Femmes-Buiten: J. J. Poot te Bunschoten. Koudekerk a. d. Rijn (toez.): A. A. van Ruler te Kubaard. IJsbrechtum: J. Schmidt te Oosterlittens.

Intrede te:

Hoornaar: Cand. G. Samson. Tekst: Luc. 8:10 en 11.

Overleden:

C. A. de Bruin te 's-Gravenhage, emer. pred.; 75 jaar.

Geen beter keus voor voorlezen op ouderavonden of in den huiselijken kring, dan uit:

TOEN WIJ NOG IN TENTEN WOONDEN

HERINNERINGEN UIT DE DAGEN VAN DEN SCHOOLSTUJD

van de Heeren

G. VAN BLEEK, S. V. D. KOOIJ, S. STEDERDING, F. KALSBEK, J. v. D. BERG AZ, J. P. HEBLIJ, G. VAN ZEGGE-LAAR, T. v. D. KOOIJ DZ.

Ingeleid en gebundeld door H. J. VAN WULEN

320 blz. - Prijs in linnen band f 2.—

Wij hebben den prijs van dit alom geprezen boek opzettelijk zoo laag gesteld, opdat niemand ons ooit zou kunnen verwijten: ik heb het niet willen koopen omdat het te duur is. Want wij begrepen, 't mocht in geen school- en onderwijzers-bibliotheek ontbreken.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

HILVERSUM

Rookt U een flne Signar?

Of prefereert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij

SIGAREN MAGAZIJN „THE OLDSMOKER“ KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

ZELDZAAM AANBO

Dr. A. Kuiper

Starrenflonkeren

Een verzameling driestarrige

Gebonden in prachtband f 3.50

GRATIS ontvangt U daarbij

Dr. K. Dijk

Het Profetische Woord

Geb. in prachtband prijs f 3.50

Stort f 3.90 op giro 300216

L. BUSMA's Boekhandel, Breda

en U ontvangt deze beide prachtige boeken franco per post.

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken“ bestaat, die o.z. onze Kerken van adon dient bij orgelbouw, tauratie of het benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst“ het maandblad, door de vereniging uitgegeven, bevattende verschillende belangrijke artikelen betreffende kerkzang, orgelspel en bovendien vaak voorstellen van een muziekbijlage?

ZOUDT U

dat blad ook niet wilt lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U natureur (min. f 2.50 p. j.) begunstiger (min. f 1.— p. j.) van deze vereniging wordt.

Aanmelding en gratis pro-nummers bij den 2en secretaris: R. HUIZENB. Bilderdijklaan 79, Rijswijk (Z.-H.).

Mede...
Bo...
Gall...
Jasp...
Linc...
terd...
Dr...
Wol...
hove...
Mr...

Alle...
Prof...

INHOUD:
I. — Uit...
Kerkelijk...
meene ge...
Tehuizen...
In de pr...
Leven: „...
v. d. We...
telijke A...
onze Ker...
— Kerken

Calvijn...
maar ge...
maar gee...
de beken...
willen be...
toren. Zo...
teekenis...
vorming...
kan hij...
den. En...
temperen...
den groot...
toekenne...

Het sc...
over het...
val het o...
paald ori...
nota nee...
der gena...
punten c...
n.l. in m...
op den g...
geschrif...
het uitg...
den niet...
met Adg...
het ver...
Toch i...
punt Cal...
zich aan...
alle oors...
de vraag...
dan is d...
zijn mede...
Men zou...
alle refoc...
zin, dat...
terugga...
d.i. naar...
Men leze...
menten e...
Wat Cal...
juistere...
leze ook...
kon schr...
der Schr...
b.v. spre...
eene is...
mael be...
het Oost...
woonden...
bewaard...
lijk, vlee...
andere v...
dat Hij...
eeuwig.

1) In ee...
raat, dat...
Ledenverg...